

Not 14

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 2 april 2019 följande beslut (mål nr 4847-18).

Bakgrund

1. S.G. kom till Sverige 2016. Han ansökte om asyl och Migrationsverket registrerade honom som ensamkommande barn, född den 20 januari 2002. S.G. anvisades till Upplands-Bro kommun där han beviljades bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) i form av placering i familjehem.

2. Socialnämnden i Upplands-Bro kommun fick i januari 2018 information om att Migrationsverket avslagit S.G:s asylansökan och skrivit upp hans ålder till att vara född 1999, vilket innebar att han enligt Migrationsverket var över 18 år. Detta medförde att socialnämnden avslutade S.G:s familjehemsplacering eftersom han inte ansågs ha några särskilda behov av stöd från nämnden efter sin 18-årsdag. S.G:s behov av bostad kunde enligt nämnden tillgodoses genom erbjuden plats på Migrationsverkets anläggningsboende. Beträffande S.G:s ålder hänvisade nämnden till Migrationsverkets bedömning då det inte kommit fram någon information som tydde på att den var felaktig.

3. Förvaltningsrätten i Stockholm avslag S.G:s överklagande av socialnämndens beslut, varefter Kammarrätten i Stockholm beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

Yrkanden m.m.

4. S.G. yrkar att han ska beviljas prövningstillstånd i kammarrätten.

Skälen för avgörandet

5. Högsta förvaltningsdomstolen finner skäl att meddela prövningstillstånd och att avgöra målet omedelbart.

6. Enligt 34 a § andra stycket 2 och 3 förvaltningsprocesslagen (1971:291) ska prövningstillstånd i kammarrätten meddelas om det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till eller om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt.

7. Enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Bistånd enligt bestämmelsen kan bland annat ges i form av placering i familjehem. Enligt 1 § andra stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) har den som omfattas av den lagens bestämmelser om bl.a. bistånd inte rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen för förmåner av motsvarande karaktär. Utlänningar som har sökt asyl ska enligt 3 § LMA erbjudas plats på en förläggning. Beträffande ensamkommande barn anges dock i 3 § andra stycket att det är den kommun som barnet är anvisat till som ska ordna boende. Av 23 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att en myndighet ska se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver.

8. Migrationsverket tar ställning till ensamkommande asylsökande barns ålder i samband med det slutliga beslutet i asylärendet. Sedan den 1 maj 2017 finns också möjlighet för Migrationsverket att enligt 13 kap. 17 § utlänningslagen (2005:716) fatta ett tillfälligt beslut om sökandens ålder. I förarbetena till reglerna om tillfälligt beslut om åldersbedömning beskrivs vilken rättsverkan Migrationsverkets beslut om ålder har i förhållande till andra aktörer. Utgångspunkten är att varje myndighet som kommer i kontakt med ensamkommande asylsökande barn självständigt har att ta ställning till en asylsökandes ålder inom ramen för sin verksamhet och utifrån det regelverk som styr denna. I praktiken blir dock Migrationsverkets beslut om ålder många gånger styrande även för andra myndigheter vid mottagandet av den asylsökande (prop. 2016/17:121 s. 13).

9. Målet gäller åldersbedömningen av S.G. hos socialnämnden och om socialnämnden har haft möjlighet att avsluta S.G:s familjehemsplacering sedan nämnden bedömt att han, mot bakgrund av Migrationsverkets uppskrivning av hans ålder, är över 18 år.

10. S.G. har gjort gällande att det framkommit uppgifter som starkt talar för att Migrationsverkets bedömning av hans ålder är felaktig.

11. I socialnämndens beslutsunderlag anges att ”Socialtjänstens eventuella bedömning om uppgiven ålder kan inte anses som medicinskt giltig och kan inte ställas mot en rättsmedicinsk bedömning”. Enligt socialnämnden och förvaltningsrätten har det inte kommit fram några uppgifter som talar för att Migrationsverkets åldersbedömning beträffande S.G. varit felaktig. Det framgår inte av utredningen i målet om socialnämnden eller förvaltningsrätten har haft tillgång till Migrationsverkets beslut och åldersutredning. Det framgår dock att Rättsmedicinalverket har upprättat analys svar om S.G. men inte något utlåtande om hans ålder, eftersom ärendet återkallades.

12. Mot denna bakgrund anser Högsta förvaltningsdomstolen att det inte utan att prövningstillstånd meddelas i kammarrätten går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till.

13. Beträffande mål om bistånd enligt socialtjänstlagen saknas avgöranden från överrätt som behandlar frågan om socialnämndens utredningsskyldighet vad gäller den biståndssökandes ålder efter att denne fått sin ålder uppskriven av Migrationsverket. Det är därför av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt.

14. Högsta förvaltningsdomstolen anser således att kammarrätten borde ha meddelat prövningstillstånd enligt 34 a § andra stycket 2 och 3 förvaltningsprocesslagen. Kammarrättens beslut ska därför upphävas och prövningstillstånd i kammarrätten meddelas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar prövningstillstånd.

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver det överklagade beslutet och meddelar S.G. tillstånd för prövning i Kammarrätten i Stockholm av hans överklagande av Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 9 juli 2018 i mål nr 9918-18.

I avgörandet deltog justitieråden *Jäderblom*, *Baran* och *Rosén Andersson*. Föredragande var justitiesekreteraren Emma Granberg.

Förvaltningsrätten i Stockholm (2018-07-09, Andersson):

[text här utelämnad]

Nämnden har upplyst domstolen om att det inte fattats något senare beslut än det som gällde fram till och med den 20 oktober 2017 och att S.G. har fått bo kvar i familjehemmet utan formellt beslut i avvaktan på Migrationsverkets besked till S.G. om bedömningen av hans ålder. Den omständigheten att nämnden fortsatt verkställa insatsen efter den 20 oktober 2017 kan enligt förvaltningsrättens mening inte betyda att nämnden har fattat ett beslut om fortsatt rätt till insatsen genom s.k. konkludent handlande. Inte heller kan den omständigheten att nämnden låtit insatsen fortgå utan att fatta något nytt beslut ges den långtgående innebörden att det tidigare tidsbegränsade beslutet ska anses ha övergått till ett löpande gynnande beslut (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 23 december 2014 i mål nr 126-14).

Eftersom det inte funnits något beslut att bevilja S.G. insatsen i fråga får nämndens beslut att avsluta insatsen betraktas som ett nytt ställningstagande till frågan om bistånd i form av familjehemsplacering. Det rör sig följaktligen inte om att bedöma om nämnden haft fog att ompröva ett tidigare gynnande förvaltningsbeslut. Vid en sådan prövning är det S.G. som har att göra sannolikt att han har rätt till insatsen.

Det framgår av utredningen att Migrationsverket har beslutat att S.G. är att betrakta som över 18 år vid bedömningen av frågan om uppehållstillstånd. Även om nämnden har att självständigt ta ställning i fråga om hans ålder är det rimligt att utgå från Migrationsverkets bedömning av åldern, förutsatt att det inte har framkommit uppgifter som talar för att Migrationsverkets bedömning varit felaktig (jfr prop. 2016/17:121 s. 13 och Kammarrätten i Jönköpings dom den 16 maj 2017 i mål nr 900-17). Förvaltningsrätten anser i likhet med nämnden att det inte framkommit omständigheter som medför att det finns anledning att frångå Migrationsverkets bedömning i denna fråga.

Migrationsverkets beslut har av allt att döma inte fått laga kraft i och med att Migrationsdomstolen i Stockholm för tillfället hanterar hans överklagande i fråga om uppehållstillstånd (mål nr UM 1101-18). Även om beslutet inte fått laga kraft omfattas S.G. numera av LMA och har således inte rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen för förmåner av motsvarande karaktär som ges enligt LMA.

Förvaltningsrätten konstaterar att S.G. numera får sitt behov av bostad tillgodosett genom Migrationsverkets försorg. Placering i familjehem för den som är vuxen sker endast om det finns ett behov av vård och omvårdnad och tar framförallt sikte på personer med missbruksproblematik (3 kap. 2 § socialtjänstförordningen [2001:937]). Att S.G. skulle vara i behov av sådan vård eller omvårdnad som medför att han skulle ha rätt till bistånd i form av placering i familjehem enligt socialtjänstlagen, vilket är en förmån som inte ges enligt LMA, har inte

framkommit. Överklagandet ska därför avslås. – Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Kammarrätten i Stockholm (2018-08-21, Lindblom och Brege):

För att kammarrätten ska pröva överklagandet krävs prövningstillstånd.

Prövningstillstånd ska meddelas om

- det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till (ändringsfall),
  - det inte går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till utan att prövningstillstånd meddelas (granskningsfall),
  - det är viktigt för ledningen av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt (prejudikatfall)
- eller
- det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet (extraordinära fall).

Detta framgår av 34 a § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Kammarrätten har gått igenom allt material som finns i målet och kommit fram till att prövningstillstånd inte ska meddelas. Överklagandet kommer därför inte att prövas av kammarrätten. – Kammarrätten meddelar inte prövningstillstånd. Förvaltningsrättens avgörande står därför fast.